

Основна школа
„Краљ Петар II Карађорђевић”
Београд

Знати није довољно, мора се применити.
Хтети није довољно, мора се урадити!

IV РАЗРЕД

**ПРОУЧАВАМО ПРИРОДНЕ ПОЈАВЕ -
МАГНЕТИЗАМ**

Пре више од 2 000 година, стари Грци су открили једну врсту стене која привлачи предмете од гвожђа.

Данас знамо да нека тела из природе имају такву особину. Та тела називамо магнетима, а појаву магнетизам.

Магнет око себе ствара магнетно поље, простор у коме делује магнетизам. Магнетна сила је невидљива (као и електрична и гравитациона), али се њено дејство може уочити ако се употребе ситни гвоздени делићи (опиљци).

❖ Руда гвожђа магнетит је природни магнет.

Легенда о магнету

Стара грчка легенда каже да је пастир по имену **Магнес**, чувајући овце на планини Иде, приметио да му се штап и сандале са гвозденим ексерима лепе за црни камен. Испитујући необичну појаву, схватио је да ексере којима су сандале потковане и гвоздени штап привлачи црни камен. Магнес је открио да постоји камен који привлачи гвожђе.

Тако је откривен **МАГНЕТИЗАМ**.

Природни магнет се налази у неким стенама. Људи су направили и вештачке магнете тако што су шипке од гвожђа или челика намагнетисали помоћу природних магнета. Магнет се најчешће прави у облику шипке или потковице.

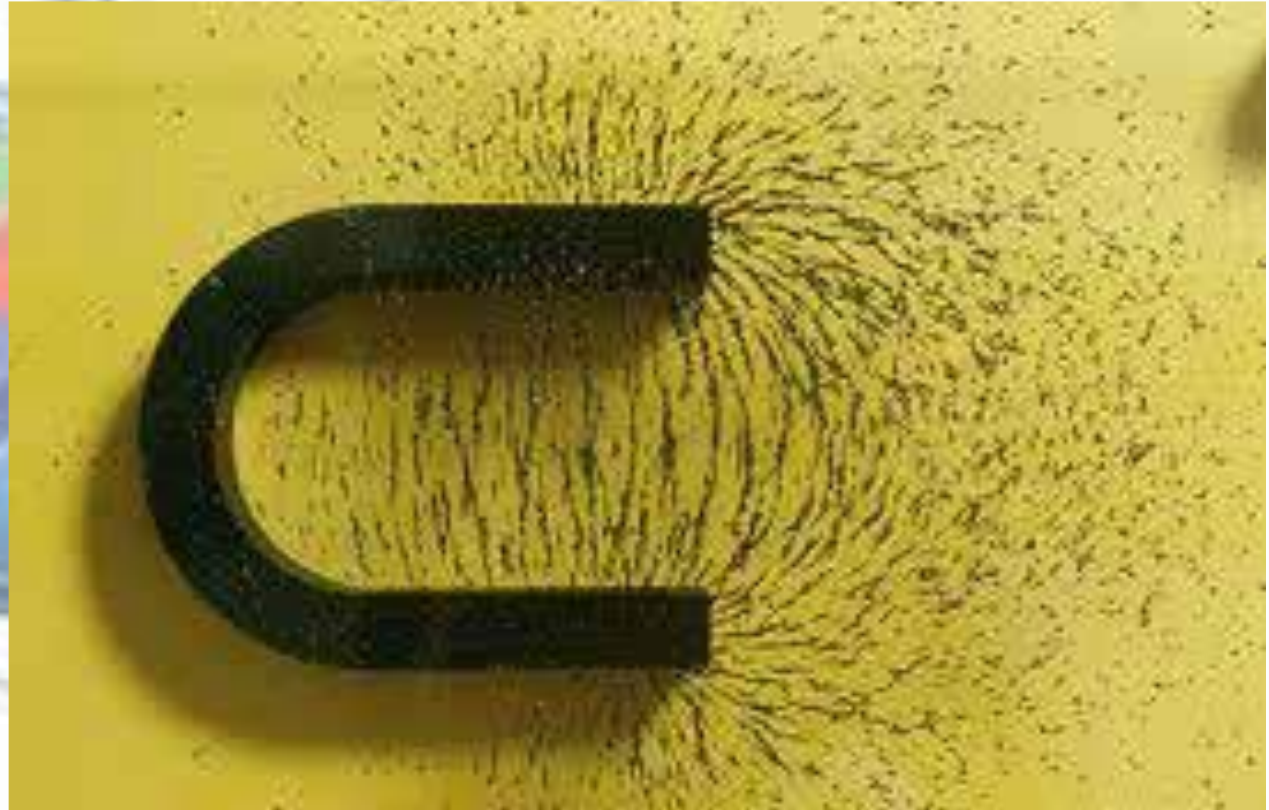

Магнет је тело које привлачи предмете од гвожђа и челика.

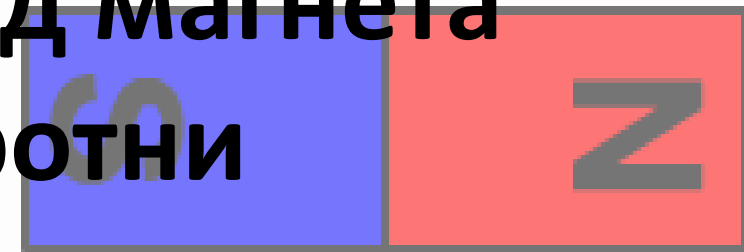
Земља је велики магнет.

Магнетна привлачност је највећа око полова, односно крајева магнетне шипке. Један пол показује север, супротни пол показује југ. Означени су латиничним словима N и S. Ове међународне ознаке су почетна слова енглеских речи North (север) и South (југ).

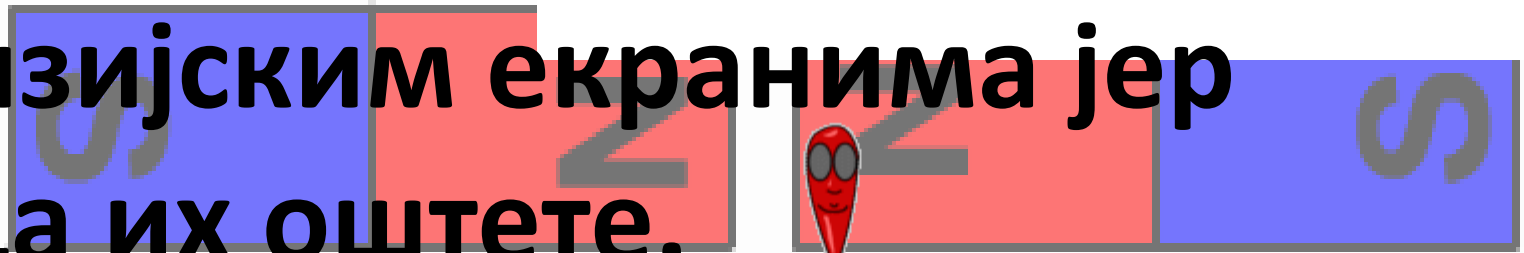
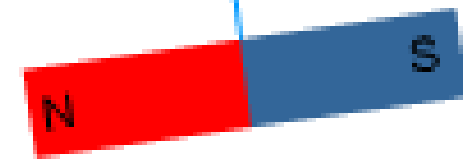
Посматрај слику. Шта мислиш, где се сакупља више
опиљака, на крајевима или у средини магнета?
Шта мислиш: зашто?

Као и код наелектрисања, и код магнета се исти полови одбијају, а супротни привлаче.

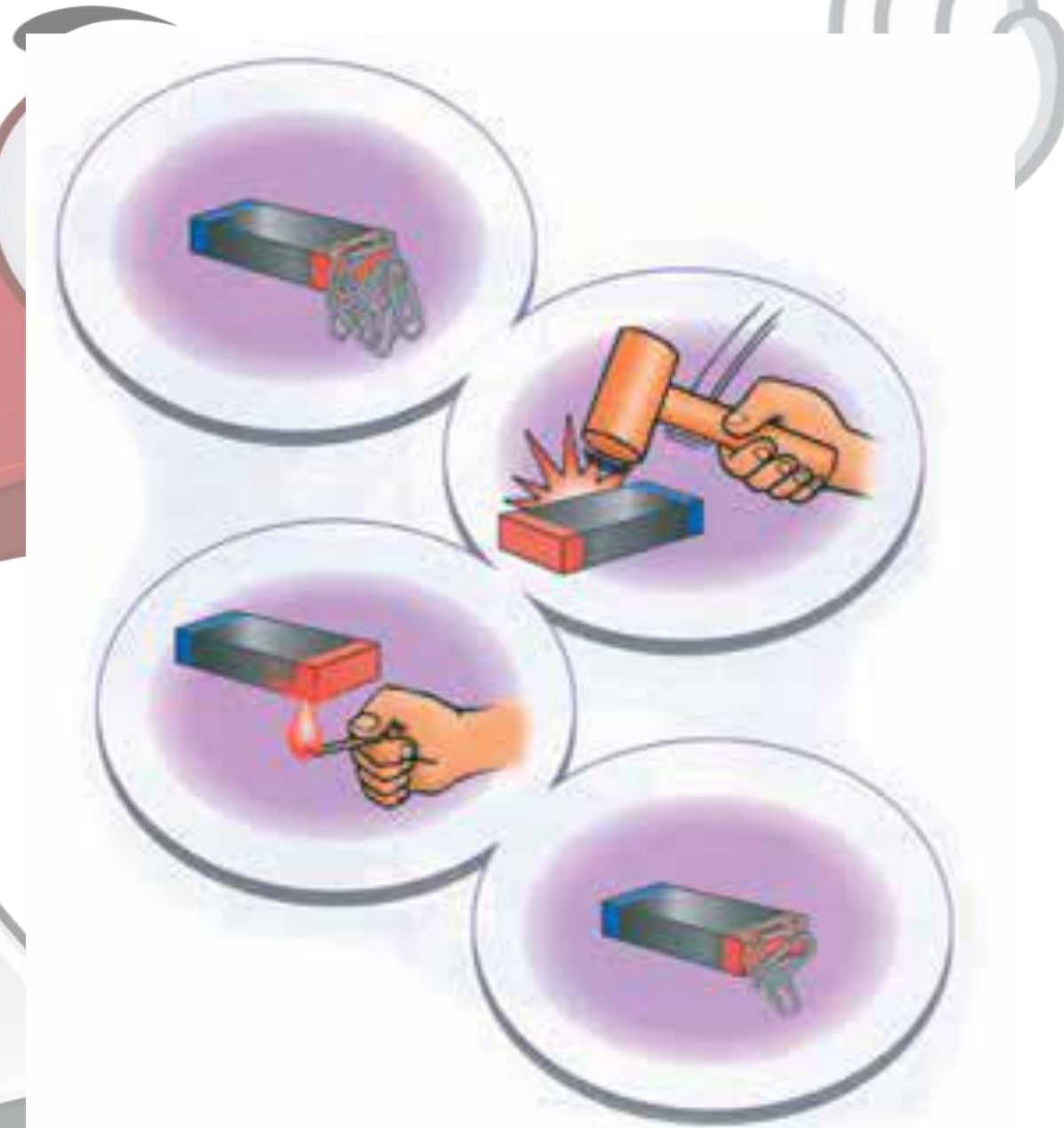

Немој да приближаваш магнете часовницима и телевизијским екранима јер могу да их оштете.

Дејство магнета можемо да ослабимо ако га снажно ударимо или јако загрејемо. То можемо проверити тако што пребројимо спајалице које магнет може да привуче пре и после удара или загревања.

Препиши питања па затим одговори на њих.

1. Где се налази природни магнет?
2. Како настаје вештачки магнет?
3. Шта је магнет?
4. У облику чега се најчешће прави магнет?
5. Где је највећа магнетна привлачност?
6. Нацртај и обележи делове магнета.
7. Нацртај магнете са слике. Објасни зашто се магнети на слици а) одбијају, а на слици б) привлаче.

а)

б)

